Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

Datum 2 oktober 2018
Nummer 709
Onderwerp Raadsvoorstel Aanpak afvalsituatie

Portefeuillehouder Wethouder Van Eekelen
Behandeld door AM Geel

1. **Gevraagd raadsbesluit**
   - In te stemmen met het voorgestelde pakket maatregelen voor de aanpak van de afvalsituatie binnen de gemeente.

2. **Waarom wordt de raad dit besluit voorgelegd? (In welke context, bijv. vanwege wet- en regelgeving of nieuw initiatief en wat komt hierna nog)**
   In de raadsbrief van 18 juli heeft het college een wijziging van het afvalbeleid aangekondigd. In deze brief is de raad toegezegd om na de zomer een gedetailleerde invulling van de voorgestelde wijzigingen ter goedkeuring aan de raad voor te leggen.

   Met dit raadsvoorstel komt het college met een gedetailleerde aanpak van de huidige afvalsituatie en tegelijkertijd met een visie op de toekomst van het afvalbeleid binnen onze gemeente.

3. **Aan welk doel (van de doelenboom in de begroting) draagt het voorstel bij?**
   - Een groene, duurzame woongemeente.

4. **Welke argumenten zijn er voor de raad om het besluit te nemen? (Inhoudelijke uitleg, voor- en nadelen, financieel gevolg en risico's)**

   1.1 Afvalinzameling in Leidschendam-Voorburg
   In 2017 is het afvalbeleid gewijzigd en daardoor ook de manier waarop Avalex het afval in de gemeente inzamelt. De wijzigingen omvatten het alternerend (om-en-om) inzamelen van restafval en GFT en de invoering van Het Nieuwe Inzamelen (omgekeerd inzamelen). Hoewel veel inwoners nut en noodzaak van afval scheiden onderschrijven, was er ook weerstand. Avalex kampte met logistieke problemen, waardoor ondergrondse containers vaak vol bleken en mensen hun zakken met afval en grondstoffen naast de container zetten. Daarnaast zijn er inwoners die hun grofvuil onaangekondigd langs de weg zetten. Het aantal meldingen hierover ligt in de afgelopen maanden (juni-augustus) op ruim 100 meldingen per maand. Het aanzicht

van de gemeente wordt hierdoor aangetast en op momenten levert het gevaar op voor de inwoners als grofvuil de doorgang op trottoir of fietspad verspert. Een ongewenste situatie, die het college graag aanpakt.

Het college neemt de klachten over de afvalsituatie serieus en heeft in het hoofdlijnenakkoord al wijzigingen aangekondigd, waaronder het weer wekelijks inzamelen van restafval en het temporiseren van HNI.

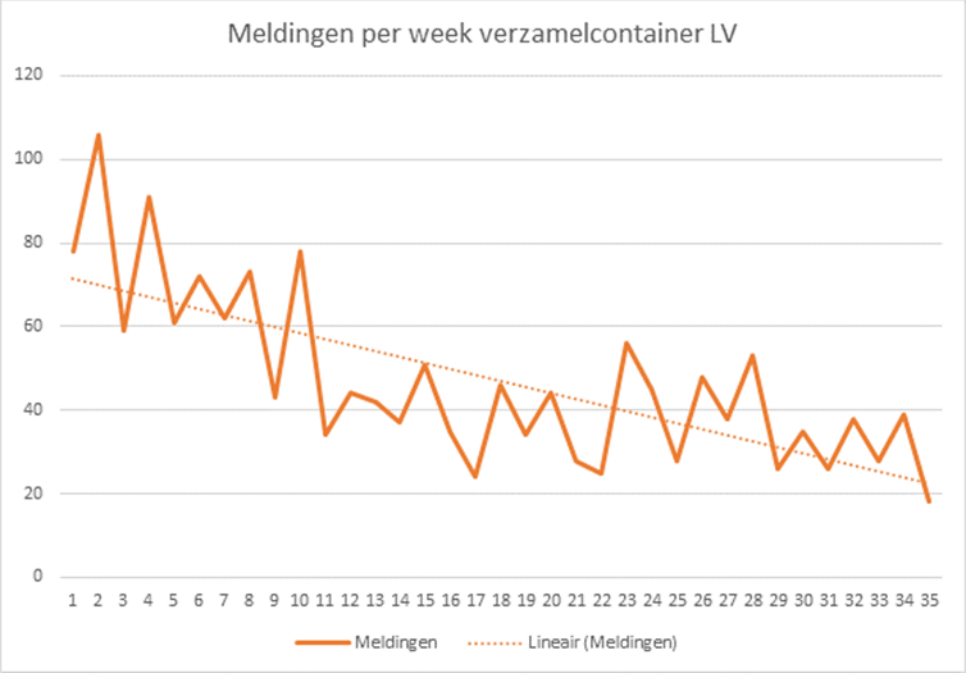
1.2 Huidige situatie

Zoals uit bovenstaande blijkt is een geïntegreerde benadering van de afvalsituatie noodzakelijk om deze aan te pakken. Daarbij is gekeken naar:

- Interne maatregelen Avalex
- Geïntegreerde aanpak, bestaande uit 5 onderdelen

1.2.1 Interne maatregelen Avalex

Avalex heeft de nodige interne maatregelen genomen, waaronder de opvulling van enkele centrale posities. Hierdoor is sprake van een verbetering van de interne organisatie van Avalex waardoor logistieke problemen op het gebied van legen van de ondergrondse containers sterk zijn afgenomen. Hierdoor is sprake van minder bijplaatsingen van zakken bij (volle) ondergrondse containers.
De onderstaande grafiek bevestigt dit beeld.



1.2.2 Geïntegreerde aanpak

Sinds haar aantreden heeft het college op verschillende momenten overleg gehad met Avalex over manieren om de bestaande situatie te verbeteren. Hierbij is, voor dit moment, prioriteit gegeven aan een verbetering van de dienstverlening aan de inwoners boven het verminderen van restafval en het komen tot een zo efficiënt mogelijke afvalinzameling.

Uit deze gesprekken is een voorgestelde aanpak ontstaan die bestaat uit vijf onderdelen, te weten:

A. Wekelijkse inzameling bij de laagbouw
B. Temporiseren van Het Nieuwe Inzamelen (HNI)
C. Aanvullingen op de milieustraat
D. Opgeruimde straten
E. Preventieve maatregelen

A. Wekelijks inzamelen restafval bij de laagbouw

Zoals door het college aangekondigd in het hoofdlijnen akkoord, wordt het wekelijks inzamelen van restafval bij de laagbouw weer ingevoerd tot en met 2020. Op verzoek van het college heeft Avalex de plannen hiervoor uitgewerkt en een prijsopgave gegeven.

Kosten	**2019**	**2020**
Wekelijks inzamelen restafval	€ 514.597	€ 514.746

De kosten zijn deels het gevolg van extra routes die Avalex moet rijden. Avalex verwacht daarnaast dat het restafval per huishouden stijgt en daarmee ook de verwerkingskosten. Om deze verwachte stijging te beperken, is de medewerking van inwoners van het grootste belang. Avalex zet daarom in op extra communicatie. Een goede scheiding van de afvalstromen is immers van belang vanuit een milieu én financieel oogpunt.

De gescheiden afvalstromen leveren de gemeente opbrengsten op die in mindering wordt gebracht op de jaarlijkse bijdrage aan Avalex dan wel een dempende werking heeft op de hoogte van de afvalstoffenheffing. Daarnaast komt het kabinet met een wetsvoorstel Fiscale vergroeningsmaatregelen 2019 voor een verhoging van de verbrandingsheffing voor restafval van € 13,21 naar € 31,39 (daar waar in de ontwerpbegroting 2019 van Avalex rekening werd gehouden met een tarief van € 20). Indien dit wetsvoorstel wordt aangenomen in de Tweede en Eerste Kamer betekent dit een extra kostenpost voor de gemeente van € 165.272, uitgaande van 14.510 ton restafval in 2019. Een verdere daling van restafval is dan ook in het (financiële) belang van inwoners en gemeente.

Invoering: ***Korte termijn***
Zodra de raad haar akkoord heeft gegeven aan de aanpassing van de kaders van het afvalbeleid en instemt met het wekelijks inzamelen van restafval, plant Avalex deze extra routes in.

Gesprekken met Avalex richten zich op een implementatie vanaf begin 2019. Avalex stelt een geleidelijke uitrol voor per wijk. De keuze van volgorde van de wijken wordt in overleg met de gemeente bepaald.

B. Temporiseren HNI

Zoals aangekondigd in het hoofdlijnenakkoord, heeft het college besloten tot een temporisering van Het Nieuwe Inzamelen in afwachting van een evaluatie van HNI scheidingsresultaten binnen het Avalex-gebied. Het temporiseren van HNI levert zowel voordelen als nadelen op en deze zijn door Avalex in kaart gebracht op verzoek van het college.

Kosten	2019	2020
Besparing beheer	€ -308.357	€ -308.357
Stijging verwerkingskosten	€ 86.046	€ 172.995
Daling opbrengsten grondstoffen	€ 104.575	€ 208.781
Totale kosten/ opbrengsten	**€ -117.736**	**€ 73.419**

Uit bovenstaande blijkt dat Avalex als gevolg van de temporisering HNI in 2019 geld oplevert en in 2020 geld kost.

De verwachte besparing is het gevolg van het niet plaatsen van ondergrondse containers, waardoor ook de ingeschatte, beheer- en onderhoudskosten lager uitvallen. De stijging van verwerkingskosten en de daling van de opbrengsten van grondstoffen, zijn aannames en afkomstig uit het plan Grip op Grondstoffen.
De stijging van de verwerkingskosten en de daling van de opbrengsten kan beperkt worden als de afvalscheiding in de hoogbouw wordt verbeterd. Gesprekken met VVE's en corporaties over de instandhouding/ herstel van inpandige containerruimten starten op korte termijn, zoals toegezegd door het college naar aanleiding van een aangenomen motie van de raad op 25 september jl.

Ook onderzoekt het college samen met Avalex de mogelijkheden om ook op andere manieren (niet ieder hoogbouw-complex heeft een inpandige containerruimte) het scheidingspercentage bij de hoogbouw te verhogen. Gezien het gewicht, is GFT hierbij

een eerste afvalstroom die wordt onderzocht omdat dat snel resultaat laat zien in termen van tonnages.

Invoering: ***Loopt al***
In juni is de uitrol van HNI al gestaakt. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de evaluatie van HNI door Avalex. De raad wordt over de uitkomsten van de evaluatie geïnformeerd.

C. Aanvullingen op de milieustraat

Sinds de sluiting van de milieustraat in juni 2018, heeft Avalex een stijging gezien van het aantal aanvragen voor het ophalen van grofvuil. Na initiële problemen waarbij de ophaaltermijn van vijf werkdagen niet gehaald werd, heeft Avalex extra routes ingesteld. In de maanden juni tot augustus van 2018 zijn 110 routes gereden door Avalex, een stijging van bijna 80% in vergelijking met dezelfde periode in 2017.

Hieruit blijkt een noodzaak om te komen met alternatieven voor de milieustraat binnen de eigen gemeentegrenzen. Het college heeft Avalex verzocht om alternatieven te onderzoeken zodat de inwoners dichtbij huis grofvuil en andere afvalstromen (zoals KCA[1], klein-WEB[2]) kunnen afleveren.

Het voorstel op dit gebied bestaat uit twee delen:

1. Plaatsen van afzetcontainers op de gemeentewerf op twee zaterdagen per maand waar mensen grofvuil kunnen afleveren (€ 1.250 per dag);
2. De inrichting van een inleverpunt voor KCA/ klein-WEB en frituurvet bij stads- en kinderboerderijen.

Invoering: ***Korte termijn***
De gemeente kan op korte termijn afzetcontainers bij de gemeentewerf plaatsen. Gesprekken met stads- en kinderboerderijen kunnen snel starten. Op dit moment werken enkele stadsboerderijen al samen met WeCycle en dit kan uitgebreid worden voor meer afvalstromen.

D. Opgeruimde straten

De gemeente wordt geconfronteerd met illegale dumpingen van grofvuil. Ongewenst gedrag van inwoners en afvaltoeristen.

Om deze situatie op te lossen, heeft het college het Clean Team weer geactiveerd. Het Clean Team bezoekt vijf dagen in de week (ma & di, do-za) de zogenaamde hot-spots

[1] KCA: Klein Chemisch Afval
[2] WEB: Wit en Bruin Goed

in de gemeente. Waar deze plekken zijn, wordt tweewekelijks afgestemd met de gemeente (afdelingen Stadsbeheer en Handhaving).

Het Clean Team ruimt de milieuparkjes op, neemt bijgeplaatste zakken en klein grofvuil mee. Daar waar veel grofvuil wordt aangetroffen, maakt het Clean Team hier melding van bij Avalex. Indien het 'kansrijk' grofvuil is, waar de kans groot is de eigenaar van het grofvuil te vinden, wordt de afdeling Handhaving ingeschakeld.

Het college stelt voor het Clean Team langer in te zetten, tot half januari 2019. Als onderdeel van het Clean Team 'Plus' wordt ook een extra knijpwagen ingezet die, los van de route van het Clean Team, door de gemeente rijdt om onaangekondigd illegaal gedumpt grofvuil mee te nemen. Deze knijpwagen kan grotere hoeveelheden grofvuil meenemen dan het Clean Team en sneller reageren.

Maatregel	**Kosten (per week)**
Clean Team	€ 4.780
Knijpwagen	€ 1.630

Invoering: ***Clean Team loopt al, knijpwagen korte termijn, extra inzet Handhaving op korte termijn***
Het Clean Team is actief sinds eind juli en een verlenging kan naadloos doorgaan na eind oktober. Ook de extra inzet van knijpwagens kan op korte termijn worden gerealiseerd.
Het college heeft daarnaast besloten extra handhavingscapaciteit vrij te maken voor de opsporing van mensen die illegaal grofvuil dumpen. Deze extra inzet is op korte termijn beschikbaar.

E. Preventieve maatregelen

De ervaring leert dat repressieve maatregelen, zoals het Clean Team en het uitschrijven van boetes door Handhaving, niet genoeg is om de huidige problematiek op te lossen. Vooral de grote hoeveelheid van illegaal gedumpt afval, maakt het duidelijk dat een gedragsverandering noodzakelijk is.

Om dit te bewerkstelligen zet het college, in samenwerking met Avalex, in op communicatie die zich richt op de wijken in de gemeente waar de problemen het grootst zijn te beginnen in Voorburg-Noord.

Om te achterhalen wat de oorzaak is van de problematiek in Voorburg-Noord, wil Avalex een enquête in de wijk laten uitvoeren. Met de uitkomsten van deze enquête kunnen de gemeente en Avalex gerichter werken aan een oplossing.

De wijk Prinsenhof is een wijk waarin veel inwoners de Nederlandse taal niet (goed) beheersen. Communicatie over scheiding van afval en het laten ophalen van grofvuil bereikt hierdoor veel mensen niet. Avalex wil hiervoor een specifieke flyer uitdelen waarin de mogelijkheid van gratis ophalen van grofvuil in het Nederlands, Engels en met symbolen/ iconen wordt gemeld.

Een derde preventieve maatregel, en als motie aangenomen door de raad op 25 september jl., is een pilot waarbij een milieuparkje binnen de gemeente wordt 'opgefleurd' door middel van kunstgras met kunstbloemen. Ervaring in andere gemeenten leert dat dit de bijplaatsing van zakken en grofvuil tegen gaat. Het college wil onderzoeken of deze perkjes ook binnen onze gemeente succesvol zijn. Het college stelt voor om te beginnen met een pilot waarbij één milieuparkje, één van de hot-spots, wordt omgevormd tot een perkje. Na enkele weken kan dit perkje verhuizen naar een andere hot-spot in de gemeente. Na 3-4 maanden vindt een evaluatie plaats, waarna met de raad gesproken wordt over vervolgstappen naar aanleiding van de evaluatie.

Invoering: ***Korte termijn***
De communicatie en de enquête kunnen nog dit jaar worden gerealiseerd.
De pilot van de opgefleurde milieuparkjes kan, na instemming van de raad, op zo kort mogelijke termijn worden gestart in samenwerking met Avalex.

1.3 Lange termijn visie afvalbeleid
Zoals gezegd, heeft het college ervoor gekozen om op dit moment prioriteit te geven aan een verbetering van de dienstverlening aan de inwoners. Het college blijft daarnaast streven naar een vermindering van het restafval en een efficiënte afvalinzameling.

1.3.1 Een goede dienstverlening aan de inwoners
- Maatwerk

De afgelopen maanden is gebleken dat veel inwoners begaan zijn met de afvalproblematiek en daarmee met het afvalbeleid. Het is de wens van het college om te putten uit de ideeën van de inwoners en hen te betrekken bij oplossingen voor ongewenste situaties. Hiertoe is het college van plan om, in navolging van de buurt preventie teams, een team, of meerdere teams, op te zetten en op die manier te komen tot maatwerkoplossingen per wijk.

- Samenwerking met andere gemeenten

Het bestuur van Avalex heeft de directeur Avalex opdracht gegeven om na te gaan op welke manieren met andere gemeenten in de regio samen gewerkt kan worden op, bijvoorbeeld, het gebied van milieustraten. Zodra hier meer over bekend is, zal de raad hierover worden geïnformeerd.

- Ophalen grofvuil

Naar aanleiding van de motie ‘Vandaag bellen, morgen ophalen’ die op 25 september jl. door de raad is aangenomen, onderzoekt het college de mogelijkheden en kosten voor deze maatregel. Aan Avalex is gevraagd om te komen met een prijsindicatie voor deze maatregel. Zodra deze bekend is, zal de raad hierover worden geïnformeerd.

1.3.2 Vermindering van het restafval

Het komen tot een vermindering van restafval is noodzakelijk. Vanuit de rijksoverheid is een taakstelling gegeven aan de gemeenten om vanaf 2020 niet meer dan 100 kg. pp/pj restafval te hebben. Op dit moment is het niet duidelijk of de rijksoverheid maatregelen voorziet in de gevallen dat deze doelstelling niet wordt gehaald.

- Scheiding in de hoogbouw

Het terugdringen van restafval is van groot belang voor het college en binnen de (nieuwe) kaders van het afvalbeleid, is het college in gesprek met Avalex om het de inwoners, en dan vooral de inwoners van de hoogbouw, makkelijker te maken om hun afval te scheiden.

In eerste instantie richt dit onderzoek zich op het gescheiden inzamelen van GFT, glas en papier. Landelijke ervaring leert dat vooral GFT-inzameling in de hoogbouw soms lastig te verwezenlijken is. Daarom moet een implementatie van GFT-inzameling in de hoogbouw op een alomvattende manier worden gepresenteerd aan de inwoners: het plaatsen van een GFT-container alleen is niet genoeg. Avalex denkt dan ook aan een uitgebreide communicatie-campagne en uitleg over de ‘logistiek in de keuken’ als onderdeel van een implementatie. Op dit moment werkt Avalex op verzoek van het college een plan van aanpak uit.

- Evaluatie HNI

In afwachting van een evaluatie van HNI, is de uitrol van het omgekeerd inzamelen binnen de gemeente getemporiseerd.
De eerste resultaten van de procesevaluatie HNI duiden op een breed gedragen wens om met HNI meer maatwerk per gemeente aan te bieden waardoor specifieke wensen en kenmerken van een gemeente meegenomen kunnen worden. De overkoepelende structuur van HNI, met één projectorganisatie, wordt losgelaten waardoor er ruimte is voor een gemeente-eigen invulling en binnen de driehoek milieu-service-kosten meer ruimte wordt gegeven aan de service voor de inwoners.

Naast deze procesevaluatie, komt Avalex eind 2018/ begin 2019 met een evaluatie op scheidingsresultaten waarbij nulmetingen uit 2017 van *de startwijken* worden vergeleken met metingen van scheidingsresultaten van eind 2018. Op basis van deze

resultaten neemt het college een besluit over het wel of niet verder uitrollen van HNI-plus waarbij maatwerk per wijk een belangrijk uitgangspunt is.

- Betrokkenheid inwoners

Door inwoners te betrekken bij de wijze van afvalinzameling, wordt het commitment vergroot en het college verwacht, op basis van resultaten in andere gemeenten, dat dit kan leiden tot betere scheidingsresultaten waarbij niet alleen de hoeveelheid gescheiden afval toeneemt, maar ook de kwaliteit van de scheiding. Dit vergroot dan ook de bruikbaarheid van de gescheiden grondstoffen en daarmee de opbrengst voor de gemeente en inwoners.

1.3.3 Efficiënte afvalinzameling

- Nascheiding

Het college gaat, gezamenlijk met Avalex en de andere deelnemende gemeenten van Avalex, de mogelijkheden van nascheiding onderzoeken. Hiertoe dient het bestuur van Avalex een concreet voorstel in bij de directie van Avalex om een onderzoek te doen naar beschikbare capaciteit bij bestaande en in-aanbouw-zijnde installaties. Aangemerkt moet hierbij worden dat nascheiding altijd *naast* bronscheiding plaatsvindt en geen volledige vervanging van bronscheiding kan zijn.

Nascheiding betekent dat PMD uit het restafval wordt gewonnen maar dat andere grondstoffen (zoals GFT, papier en glas) al zijn gescheiden door de gebruiker/ consument.

- Technische ontwikkelingen

De ontwikkeling op het gebied van afvalinzameling en afvalverwerking staat niet stil en het bestuur heeft Avalex de opdracht gegeven nieuwe en innovatieve methoden van verwerking en scheiding in binnen- en buitenland te onderzoeken.

1.4 Kosten en dekking

De kosten voor de voorgestelde maatregelen staan in onderstaande tabel:

Maatregel	**Kosten**		
	2018	2019	2020
Wekelijks inzamelen restafval	-	€ 514.597	€ 514.746
Door Avalex verwacht gevolgen temporiseren HNI	-	€ -117.736	€ 73.419
Inleverpunten KCA en klein WEB bij stadsboerderijen	-	-	-

Grofvuil met afzetcontainers	€ 6250	€ 16.250[3]	-
Inzet Clean Team (tot half januari 2019)	€ 43.020	€ 9.560	-
Inzet extra knijpwagen voor illegaal grofvuil	€ 16.300	€ 3.260	-
Flyer grofvuil	€ 2415	-	-
Perkjes bij milieuparken (PILOT)	€ 5000	-	-
Enquête Voorburg Noord	ntb	-	-
Kosten totaal	€ 72.985	€ 425.931	€ 588.165

Het voorgestelde pakket maatregelen vraagt een financiële investering van € 1.087.081.

In de programmabegroting 2019-2022 doet het college het voorstel om een bedrag van € 1.330.000 beschikbaar te stellen voor extra aanpak van de afvalsituatie en deze kosten niet via de afvalstoffenheffing door te belasten aan onze inwoners.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

mr. drs. M.R. Gorsse
wnd. secretaris

K. Tigelaar
burgemeester

[3] Voor 6 maanden, daarna evaluatie.